

Social- og Boligministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Familieretshusets sagsbehandlingstid i sager om værgemål (ministeriets sagsnr.:2024-5199)

7. februar 2025

1. Indledning

Ved brev af 1. juli 2024 bad ombudsmanden med henvisning til ombudsmandslovens § 17, stk. 2 (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013), Familieretshuset, Social-, Bolig- og Ældreministeriet (nu Social- og Boligministeriet) samt Justitsministeriet om at udtale sig om Familieretshusets sagsbehandlingstid og praksis for underretning af parter om sagsbehandlingstiden i sager om værgemål.

Baggrunden for anmodningen var, at ombudsmanden havde modtaget flere klager over Familieretshusets sagsbehandlingstid i konkrete sager om værgemål, herunder klager over manglende underretning fra Familieretshuset om den forventede sagsbehandlingstid. Derudover havde der været medieomtale af Familieretshusets sagsbehandlingstider på området.

Ombudsmanden modtog den 30. september 2024 myndighedernes udtalelser.

Med henvisning til bl.a. Social- og Boligministeriets udtalelse til ombudsmanden stillede Folketingets Socialudvalg efterfølgende et samrådsspørgsmål (samrådsspørgsmål W (SOU alm. del 2024-2025)) til social- og boligministeren vedrørende sagsbehandlingstiderne på værgemålsområdet. Justitsministeren blev også indkaldt til samrådet.

Folketingets Socialudvalg har den 14. januar 2025 orienteret mig om, at samrådet, som blev afholdt den 8. januar 2025, alene var af orienterende karakter. Jeg henviser herved til den procedure i forbindelse med samråd med henblik på orientering af Folketingets Ombudsmand, som er aftalt med Folketinget.

Dok.nr. 24/03599-37/TAN
Bedes oplyst ved
henvendelse

**Folketingets
Ombudsmand**
Gammeltorv 22
1457 København K
33 13 25 12
www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Oplysning om telefontid
og mulighed for personlig
henvendelse findes på
ombudsmanden.dk/kontakt

Jeg har herefter færdiggjort min undersøgelse.

2. Myndighedernes udtalelser vedrørende Familieretshusets sagsbehandlingstid

2.1. Sagsbehandlingstid og sagsbeholdning

Familieretshuset har i sin udtalelse oplyst, at der generelt har været en kraftig stigning i antallet af indkomne sager på værgemålsområdet de seneste år.

Det er Familieretshusets vurdering, at udviklingen i sagsantallet på værgemålsområdet især skyldes, at flere borgere har behov for et værgemål, samt at dette også medfører en stigning i antallet af øvrige sager på området, herunder sager om brug af midler og tilsyn med værger.

Jeg har i forbindelse med min undersøgelse modtaget oplysninger om udviklingen i sagsbeholdning og sagsbehandlingstider i 2023 og 1. halvår 2024, herunder nærmere oplysninger for sagskategorierne etablering af værgemål, ændring eller ophævelse af værgemål, brug af midler til gaver eller øvrige formål samt tilsyn med fast (professionel) værge.

Det fremgår, at antallet af nye sager, der er modtaget i denne periode, betydeligt overstiger antallet af afsluttede sager i perioden, og at antallet af verserende sager derfor er øget væsentligt. Pr. 1. juli 2024 havde Familieretshuset således i alt mere end 16.000 verserende sager på værgemålsområdet, herunder næsten 6.000 sager inden for de ovennævnte kategorier, hvoraf den ældste sag var modtaget i 2020, flere sager i 2021 og 2022 og mere end 2.000 sager i 2023. Flere end 800 sager havde pr. 1. juli 2024 været under behandling i over et år.

Den samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid for afsluttede sager på hele værgemålsområdet var i 2023 13,1 uger, mens den i 1. halvår 2024 var steget til 19,6 uger. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i perioden steget for stort set alle sagskategorier.

Familieretshuset har i tilknytning hertil oplyst, at der primært behandles prioriterede sager vedrørende livsnødvendige forhold eller med lovbestemte frister. Oplysningerne om de gennemsnitlige sagsbehandlingstider i afsluttede sager afspejler derfor ikke et samlet billede af sagsbehandlingstiderne på værgemålsområdet.

Familieretshuset har siden efteråret 2024 på sin hjemmeside oplyst om forventede sagsbehandlingstider for forskellige sagskategorier. For værgemåls-

sager fremgår det pr. 4. februar 2025 bl.a., at den forventede sagsbehandlingstid for sager om etablering af værgemål og ændring eller ophævelse af værgemål er henholdsvis 46 uger og 108 uger. For sager om brug af midler til gaver og brug af midler til øvrige formål er den oplyste forventede sagsbehandlingstid henholdsvis 196 uger (dvs. næsten fire år) og 128 uger (dvs. næsten to et halvt år).

2.2. Tiltag for at nedbringe sagsbehandlingstiden

Familieretshuset har oplyst, at der løbende er arbejdet med at optimere sagsgangen på værgemålsområdet, og at der er iværksat en række tiltag for at nedbringe sagsbehandlingstiderne, herunder implementering af Lean, udvikling af yderligere digitale selvbetjeningssystemer samt fremskudt telefonisk visitation i sager om etablering af værgemål.

Tidsforbruget i forbindelse med behandling af sagerne er imidlertid stigende på grund af bl.a. tilbageløb og besvarelse af rykkere. Det er Familieretshusets vurdering, at der på grund af stigende sagstilgang skal tilføres yderligere midler til værgemålsområdet, hvis Familieretshuset skal kunne følge med udviklingen.

I 2024 fik Familieretshuset adgang til på værgemålsområdet at anvende yderligere 13 mio. kr. til ansættelse af 24 nye medarbejdere. Ved besvarelsen den 8. januar 2025 af samrådsspørgsmål W oplyste social- og boligministeren, at Familieretshuset også i 2025 har fået adgang til at anvende midler på værgemålsområdet, således at de medarbejdere, som er tilført området i 2024, kan fastholdes.

Social- og Boligministeriet følger udviklingen i både sagstilgangen og sagsbehandlingstiden på værgemålsområdet tæt, og Familieretshuset orienterer kvartalsvis ministeriet herom.

Under samrådet den 8. januar 2025 tilkendegav social- og boligministeren bl.a., at det er uholdbart, at sagsbehandlingstiderne på værgemålsområdet er så lange.

Justitsministeren oplyste samtidig bl.a., at der i marts 2025 vil blive fremsat lovforslag, som vil indeholde en række justeringer af værgemålsloven, der har til formål at bringe Familieretshusets sagsbehandlingstider ned, bl.a. ved at en række dispositioner ikke længere vil kræve Familieretshusets godkendelse. Lovforslaget forventes at træde i kraft den 1. juli 2025 og at få virkning for sager, som allerede er under behandling i Familieretshuset.

Justitsministeriet har den 31. januar 2025 sendt et udkast til forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service i høring.

3. Myndighedernes udtalelser vedrørende underretning til sagens parter

Familieretshuset har redegjort for sin praksis for underretninger om den forventede sagsbehandlingstid i forbindelse med modtagelse af sager på værgemålsområdet.

Familieretshuset har tilkendegivet, at man er opmærksom på, at Familieretshusets praksis for underretning af sagens parter beklageligvis ikke lever op til god forvaltningsskik.

Familieretshuset arbejder på en it-løsning, der kan sikre, dels at der i alle nye sager oplyses om forventet sagsbehandlingstid, dels at der underrettes om en ny forventet sagsbehandlingstid, hvis den først udmeldte sagsbehandlingstid ikke overholdes. Løsningen forventes implementeret i løbet af 3. kvartal 2025.

Social- og Boligministeriet har noteret sig Familieretshusets vurdering af, at praksis for underretning af sagens parter ikke lever op til god forvaltningsskik. Ministeriet har anført, at dette er meget beklageligt, og at ministeriet vil følge Familieretshusets arbejde med snarest muligt at få bragt forholdene i orden.

4. Min vurdering

4.1. Familieretshusets sagsbehandlingstid

Familieretshuset har i en længere periode modtaget betydeligt flere nye sager på værgemålsområdet, end Familieretshuset har afsluttet. Antallet af verserende sager er derfor øget væsentligt, og den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de afsluttede sager er steget generelt for det samlede sagsområde og inden for stort set alle sagskategorier.

Pr. 1. juli 2024 havde Familieretshuset – i de sagskategorier, som jeg har modtaget nærmere oplysninger om – verserende sager tilbage fra 2020. En række af de verserende sager havde været under behandling i flere år, og et stort antal sager i over et år.

På Familieretshusets hjemmeside oplyses der aktuelt om forventede sagsbehandlingstider for nogle sagskategorier på værgemålsområdet på tre til fire år.

Henset til sagernes ofte væsentlige konsekvenser og betydning for de involverede er det min opfattelse, at der er grund til at se med stor alvor på udviklingen i Familieretshusets sagsbehandlingstider på værgemålsområdet.

Som anført ovenfor under pkt. 2.2 tilkendegav social- og boligministeren under samrådet med Folketingets Socialudvalg den 8. januar 2025, at sagsbehandlingstiderne på værgemålsområdet efter hendes opfattelse er uholdbare. Jeg kan tilslutte mig denne vurdering.

Jeg har noteret mig, at der er iværksat forskellige tiltag med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne på værgemålsområdet, herunder optimering af sagsgange og tilførsel af ressourcer. Jeg har desuden noteret mig, at et lovforslag med en række ændringer af værgemålsloven, der har til formål at bringe Familieretshusets sagsbehandlingstider ned, er blevet sendt i høring og efter det oplyste forventes fremsat i marts 2025 med ikrafttræden den 1. juli 2025.

På baggrund af det anførte ovenfor beder jeg om, at Social- og Boligministeriet senest den 1. marts 2026 sender mig en redegørelse for udviklingen i Familieretshusets sagsbehandlingstider og sagsbeholdning, herunder liggetider i verserende sager, på værgemålsområdet i 2025, fordelt på henholdsvis 1. og 2. halvår af 2025. Jeg beder om, at redegørelsen omfatter det samlede værgemålsområde, herunder sager om fremtidsfuldmagter. Jeg går ud fra, at Social- og Boligministeriet i relevant omfang inddrager Familieretshuset og Justitsministeriet.

Redegørelsen bedes indeholde en vurdering af udviklingen og af, om Familieretshusets sagsbehandlingstider på dette tidspunkt efter myndighedernes opfattelse må vurderes at ligge på et acceptabelt niveau. Jeg beder desuden om, at myndighederne i tilknytning hertil redegør for deres overvejelser med hensyn til, om de tiltag, som på dette tidspunkt er iværksat på området, kan anses for tilstrækkelige.

4.2. Underretning til sagens parter

Jeg har noteret mig det, som Familieretshuset og Social- og Boligministeriet har oplyst om, at praksis for underretning af parter om den forventede sagsbehandlingstid i sager på værgemålsområdet ikke lever op til god forvaltningsskik.

Jeg kan tilslutte mig myndighedernes beklagelse heraf.

Jeg kan samtidig konstatere, at Familieretshuset har iværksat en række tiltag med henblik på at sikre, at Familieretshusets praksis for underretning af sagsparter fremadrettet bringes i overensstemmelse med god forvaltningsskik.

Desuden har jeg noteret mig, at Social- og Boligministeriet vil følge Familieretshusets arbejde på området.

Jeg mener på den baggrund, at jeg ikke på nuværende tidspunkt har anledning til at foretage mig yderligere med hensyn til dette spørgsmål. Jeg vil dog følge arbejdet på området i forbindelse med min behandling af eventuelle klager i konkrete sager om værgemål.

Jeg har sendt en kopi af denne udtalelse til Folketingets Socialudvalg og Folketingets Retsudvalg til orientering.

Jeg har desuden sendt en kopi af udtalelsen til Familieretshuset og Justitsministeriet. Udtalelsen vil også blive offentliggjort på min hjemmeside i forbindelse med en nyhed.

Med venlig hilsen

Henrik Bloch Andersen

Kopi til:

Folketingets Retsudvalg
Folketingets Socialudvalg
Justitsministeriet
Familieretshuset